

**VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM
VIDÉKFEJLESZTÉSI ÁLLAMTITKÁRSÁG**

A LEADER program átalakítása

Társadalmi vitaanyag

**LEADER Munkacsoport
2010. október 28.**

TARTALOMJEGYZÉK

A szövegben használt rövidítések jegyzéke	3
Előszó	4
Bevezetés	5
Nyilvánosság, számon-kérhetőség, teljesítmény- és teljesítésértékelés a LEADER rendszerben	6
Helyi Akciócsoport jogállása	7
Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák felülvizsgálata és a pályázati felhívások kidolgozása	8
LEADER pályázatok benyújtása	10
LEADER kérelemkezelés	11
Összeférhetetlenség szabályozása	13
Kis értékű projektekre vonatkozó speciális eljárási szabályok alkalmazása	14
A HACS-ok alapvető tevékenységi területeinek erősítése	15
LEADER jogcímek változtatásai, a nemzetközi és térségek közötti együttműködési jogcím végrehajtási rendjének átalakítása	16
A terv, tanulmány, mint önálló jogcím megtartásának feltételei	17
Képzések	18
Jegyzetek	20

A SZÖVEGBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

CMEF:	Közös monitoring és értékelési keretszabályozás (Common Monitoring and Evaluationb Framework).
ECA:	Európai Számvevőszék
FVM:	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
HACS:	Helyi Akciócsoport
HPME:	Helyzet – Probléma – Megoldás - Eredmény
HVK:	Helyi Vidékfejlesztési Közösség
HVS:	Helyi Vidékfejlesztési Stratégia
IH:	Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóság
IIER:	Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer
LEADER:	francia betűszó: Liaison Entre Actions pour le Developpement de l'Economie Rurale = Közösségi kezdeményezés a vidéki gazdaság fejlesztéséért
MNVH:	Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat
MVH:	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
ÚMVP:	Új Magyarország Vidékfejlesztési Program
VKSZI:	Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet
VM:	Vidékfejlesztési Minisztérium

ELŐSZÓ

Tisztelt Pályázók! A vidék fejlesztésében együttműködő Partnereink!

Az Európai Bizottság 2007. október 24-én hagyta jóvá a 2007-2013-as időszakra vonatkozó Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot. Az ÚMVP intézkedéseinek keresztül mintegy 1300 milliárd forintnak megfelelő támogatás hívható le, jórészt az agrárium versenyképességét javító, illetve a természeti és a vidéki épített környezet értékeinek megőrzését célzó beruházásokra.

A vidékfejlesztési célok megvalósulásához a 2007-2013 közötti időszakban az ÚMVP mintegy 262 milliárd forinttal járul hozzá. A fejlesztési elképzelések kivitelezése során alapvető fontossággal bír a LEADER megközelítés, ami a települési önkormányzatok, vállalkozások és civil szervezetek együttműködését, a részvételükkel megalakult helyi közösségek által stratégiába foglalt, alulról jövő kezdeményezések megvalósítását jelenti. A LEADER program regisztrációs időszaka 2007. október 10-én zárult le, az ÚMVP Irányító Hatósága (IH) 96 helyi közösség előzetes elismerési kérelmét hagyta jóvá.

Az ÚMVP 2010-ben félidejéhez érkezik. Éppen az elmúlt kormányzati ciklusban meghirdetett LEADER, a vidékfejlesztési források területe az, ahol a programban problémák mutatkoznak, annak részletei számos kritikát kaptak és kapnak ma is. A pályázók bonyolult, túlbürokratizált eljárásrend szerint, indokolatlanul hosszadalmas döntési folyamat után tudják csak megvalósítani elképzeléseiket.

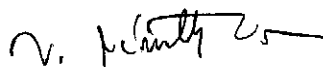
A Vidékfejlesztési Minisztérium Vidékfejlesztési Államtitkársága, mint az ÚMVP Irányító Hatósága a LEADER program átalakítása és felülvizsgálata érdekében 2010. július 15-én munkacsoport felállításáról határozott. A bizottság feladata a program egyszerűsítését, közismert problémáinak kijavítását célzó feltárási tanulmány elkészítése volt. A dokumentum elkészítésében közreműködtek a Vidékfejlesztési Képzési Szaktanácsadási Intézet (VKSZI), a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM), az MNVH LEADER Szakosztály, az ÚMVP Monitoring Bizottság, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) munkatársai.

Jelen Vitaanyag a tanulmány alapján készült összefoglaló dokumentum, mely megítélésünk szerint tartalmazza azokat a LEADER program átalakítását célzó főbb területeket, amik változtatásával biztosítható a fenti célok elérése. A program mielőbbi egyszerűsítése érdekében a konkrét témaköröket fogalmazzuk meg a problémák tárgyyszerű megjelölésével, azok megoldási javaslatával együtt.

Kérem, hogy véleményével és észrevételeivel – melyeket a http://www.mnvh.eu/?q=leader_velemeney honlapon várunk – segítse munkánkat. Remélem, hogy a Társadalmi vita 2010. november 21-i lezárását követően az Ön(ök)től kapott visszajelzések alapján 2011. tavaszán már egy az igényeknek sokkal inkább megfelelő új pályázati ciklust tudunk indítani.

Budapest, 2010. október 28.

Tisztelettel:

V. Németh Zsolt
vidékfejlesztésért felelős államtitkár

BEVEZETÉS

Az alábbiakban a Munkacsoport tanulmányában, az egyeztetési folyamat során beérkezett és figyelembe vett észrevételek alapján összeállított, operatív és stratégiai kérdéseket érintő célterületek kerülnek ismertetésre, a következő témakörök vonatkozásában:

- Nyilvánosság, számon kérhetőség, teljesítmény és teljesítésértékelés a LEADER rendszerben
- Helyi Akciócsoport jogállása
- Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák felülvizsgálata és a pályázati felhívások kidolgozása
- LEADER pályázatok benyújtása
- LEADER kérelemkezelés
- Összeférhetetlenség szabályozása
- Kis értékű projektekre vonatkozó speciális eljárási szabályok alkalmazása
- A HACS-ok alapvető tevékenységi területeinek erősítése
- LEADER jogcímek változtatásai, a nemzetközi és térségek közötti együttműködési jogcím végrehajtási rendjének átalakítása
- A terv, tanulmány, mint önálló jogcím megtartásának feltételei
- Képzések

A fenti területek tematizálása a bizottsági munkafolyamat során alakult ki. Természetesen a fentiekén kívüli témakörökben is várjuk a véleményeket és észrevételeket, melyeket a honlapon az „Egyéb észrevételek és javaslatok” menüpont alatt tudnak megtenni.

Az egyes célterületek bemutatása során megvilágításra kerül a problémakör háttere, és minden esetben konkrét megoldási javaslatot is találnak. A javaslatok megfogalmazásakor a munkabizottság konstruktív véleménye került megjelenítésre.

A társadalmi vita természetéből adódóan lehetőségük van e javaslatok támogatására, de természetesen új megoldási terveket is szívesen látunk, melyek megvalósíthatóságát minden esetben, érdemben meg fogjuk vizsgálni. A végleges program kialakítására csak ezt követően kerül sor.

NYILVÁNOSSÁG, SZÁMON KÉRHEŐSÉG, TELJESÍTMÉNY- ÉS TELJESÍTÉSÉRTÉKELÉS A LEADER RENDSZERBEN

Háttér

A HACS-ok és munkaszervezeteik működésének társadalmi kontrollja alapvetően egyrészt a HACS tagságán keresztül, másrészt pedig a HACS területén élő potenciális kedvezményezettek tájékoztatásán keresztül valósulhat meg. A társadalmi kontroll megfelelő mértékű biztosítása esetén a HACS-ok tevékenységeire vonatkozó beszámolók (ideértve a kiadásokat és támogatási döntéseket egyaránt) és adatok a HACS-ok honlapján elérhetőek, nyomon követhetőek és ellenőrizhetőek.

Jelenleg a HACS-ok feladatellátásának minőségi szempontú ösztönzése, illetve a hibás vagy hiányos feladatellátás szankcionálása a működési költségek finanszírozásán keresztül, a HACS szakmai beszámolójának ellenőrzése és százalékos teljesítésértékelése alapján történik. Az IH rendelkezik a teljesítésigazolás 60%-os, az MVH pedig a 40%-os arányú megállapításáról. A feladatellátás ellenőrzése során meghatározott teljesítési értékek és a fenti százalékok szorzata határozza meg a HACS által az adott időszakban elszámolható működési költséget. A feladat ellátás ellenőrzése elsősorban adminisztratív és kevésbé tartalmi jellegű, jellemzően nem eredmény orientált. A reális teljesítményértékelés, az objektív szempontok hiányoznak a HACS-ok tevékenységének valós megítéléséhez

Fentiekhez kapcsolódóan át kell tekinteni, és szükség szerint javítani kell az IH és az MVH által előírt feladatok teljesítés igazolásának gyakorlatát, kritérium rendszerét.

Problémát jelent ugyanakkor az is, hogy a HACS-oknak a tagdíjakon és a működési támogatáson kívül más bevételi forrásuk nincs. A hiteltörlesztések, a nem megfelelően kialakított teljesítményértékelő rendszer, illetve a hiányos teljesítés miatti levonások következtében a HACS működésének biztonsága nem megfelelő, amely mind az IH-val mind az MVH-val való hatékony együttműködésre is negatív hatással van.

A fentiekén kívül megállapítható az is, hogy a HVS végrehajtásának sikere és a HACS munkaszervezet működési költség finanszírozása között nincs érdemi kapcsolat, vagyis a végrehajtás rendszerében nincsenek ösztönző elemek. A teljesítési-, teljesítmény értékelési rendszer újragondolásához az MVH és a HACS-ok közötti együttműködés erősítésére van szükség. Ez vonatkozik a kérelemkezeléshez kapcsolódó feladatok teljes körű vagy részleges delegálására, illetve nem delegált feladatok visszavonásának lehetőségére is. Az egyes HACS-ok által ellátandó delegált feladatok körét az eddigi végrehajtási tapasztalatok alapján a HACS humán kapacitása, a rendelkezésre álló működési források illetve a HVS végrehajtásának eredményessége (eddigiekben kezelt kérelmek/pályázatok száma) alapján lehet meghatározni. A feladatok meghatározására vonatkozó delegálási szerződésben a felek jogait és kötelezettségeit az eddigieknél pontosabban kell megjeleníteni a rendszer hatékony működése, illetve az érdeksérelmének megelőzése okán.

A HACS-ok (humán és pénzügyi) erőforrásainak felhasználási hatékonyságának, illetve a HVS végrehajtás számszerűen mérhető eredményességének tényleges figyelembe vétele a HACS-ok közötti versenyhelyzetet eredményezhet. Ez azt jelenthetné, hogy a meghatározott feltételeket nem teljesítő HACS-ok működési költségeinek egy része megvonható, mivel a 1974/2006/EK rendelet alapján a HVK, illetve HACS esetében meghatározott, 15 (36. cikk c)

pont) ill. 20% (38. cikk) működési támogatás a maximum értéket jelenti, melytől negatív irányban való eltérésre van lehetőség.

A CMEF szempontú ön- és külső teljesítményértékelés nem működik, nincs kidolgozott szempontrendszer. A méltányosság és mérlegelés lehetősége nem adott a jelenlegi rendszerben. A LEADER HACS-ok adminisztratív jellegű dokumentációs terhei több szempontból aránytalanok és túlzóak, melyek a szakmai jellegű hasznosíthatósággal nincsenek arányban.

Egy LEADER HACS működésének hatékonysága akkor mérhető jól, akkor átlátható, ha a számon kérési rendszer alkalmas:

- A HVS megvalósításának általános nyomon követésére - külön a III. és IV. tengely vonatkozásában;
- A helyi kezdeményezések erősítését célzó tevékenységek nyomon követésére;
- A LEADER HACS működése, forrásgazdálkodása szabályszerűségének nyomon követésére.

Javaslat

A HACS beszámolókat nyilvánossá kell tenni, a finanszírozáson keresztüli szankció fenntartásával, de a szankcionálás és ösztönzés rendszerének átalakításával, finomításával, az alapfeladatok és egyéb feladatok külön értékelésével, és egyéb bevételi források lehetőségének megteremtésével. Ez utóbbi kizárólag az IH engedélyével lehetséges.

Feladat a HACS-ok tevékenységének felülvizsgálata, a döntéshozatali hatáskör mélységének meghatározása, jogi háttér biztosítása a 147/2007. (XII. 04.) FVM rendelet, 141/2008. (X.30) FVM rendelet módosításával, szükség szerint új rendelet alkotásával, az IH és MVH teljesítés igazolás rendszerének átalakításával, illetve a feladatok és a hátralévő időszakok alapján a források esetleges (újra) tervezése.

A HELYI AKCIÓCSOPORT JOGÁLLÁSA

Háttér

A nem megfelelő gazdálkodás, előleg visszafizetés, működési költségekhez kapcsolódó jogosulatlan kifizetési kérelmek, a kifizetési kérelmek elbírálásának elhúzódása, rendszerszintű és forrásallokációs problémák, illetve különböző visszaélések miatt több HACS munkaszervezet fennmaradása kérdéses a programozási időszak végéig (2015-ig).

A jelenleg hatályos 93/2007 FVM rendelet alapján a HACS-ok IH általi elismerésének feltétele volt a jogi személyiség alakítása. A Helyi Közösség (később HACS) új, jogi személyiségű szervezetét a HACS tagok hozták létre (egyesület, non-profit Kft ill. Zrt formában), és a jelenleg működő munkaszervezetek ezen jogi személyiség részeként funkcionálnak. Ilyen értelemben a HACS és munkaszervezete elválaszthatatlan egységnek tekinthető. Ennek következménye, hogy a HACS cím visszavonása nem csupán a nem megfelelően teljesítő munkaszervezetet érintené – a jogszabályi értelemben vett Helyi Közösség-HACS jogosítványait is elveszíti (mint civil szervezet, illetve gazdasági társaság fennmaradhat viszont nem lesz elismert címbirtokos, s így nem jogosult a korábbi illetékességi területen LEADER program végrehajtására). A LEADER program, a Helyi

Közösségek és az ügyfelek érdekeinek védelmét egyaránt szolgáló, a kérelemkezelésre vonatkozó eljárásrend kialakítása a VM-ben már folyamatban van.

Ennek értelmében részletesen szabályozott eljárásrend mellett biztosítani kell annak hazai jogszabályi háttérét, hogy a munkaszervezet nem kielégítő színvonalú működése esetén az IH számára ne csupán a HACS cím megvonása legyen az egyedüli szankcionálási lehetőség. Ilyen esetekben a területen működő helyi akciócsoportok a 1698/2005/EK rendelet 62. cikk (2) alapján járhatnak el, azaz „egy adminisztratív és pénzügyi vezető szereplőt válasszanak, aki képes a közpénzeket kezelni és a partnerség megfelelő működését biztosítani vagy pedig egy olyan jogszerűen létrehozott közös struktúrában egyesülnek, amelynek összetétele garantálja a partnerség megfelelő működését és a közpénzek kezelésének képességét.” Ez más megfogalmazásban azt jelenti, hogy a munkaszervezet nem azonos a HACS-csal, hanem annak gesztora.

A fentiek kapcsolódnak a HACS tagsághoz való csatlakozás egyszerűsítése (folyamatban), a HACS és munkaszervezet közötti viszony tisztázása, illetve a nyilvánosság, átláthatóság témakörökhöz.

Javaslat

A 93/2007 FVM rendelet hatályon kívül kell helyezni, ezzel egyidejűleg új jogszabály megalkotása szükséges, melynek tartalmazni kell a közösség és a munkaszervezet egymástól jogszabályi alapon történő különválasztásának lehetőségét, illetve az egyesülés, átszervezés, megszűnés, újraalakulás szabályait. A lehetőség megteremtésére azokban az esetekben van mód, ahol az a hatékonyságot is növeli egyben az idő, a felhasználható keretek és az akkreditáció fgyeembevitelével.

HELYI VIDÉKFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK FELÜLVIZSGÁLATA ÉS A PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK KIDOLGOZÁSA

Háttér

A sikeres végrehajtást az ügyfelek és a vidékfejlesztési intézményrendszer szereplőinek megfelelő felkészülése biztosíthatja, melynek eszköze egy intézményesített felkészülési szakasz beépítése a rendszerbe minden pályázati időszakot megelőzően a következő lépések szerint:

1. Az eddigi működési tapasztalatok alapján felül kell vizsgálni és át kell dolgozni a helyi stratégiákat.

A helyi igények felmérése az előzetes projektgyűjtésen keresztül történik. Az összegyűjtött javaslatokat a közösség kiértékeli, és azok alapján alakítja ki a célterületeit, illetve azok feltételrendszerét. A projektötletek gyűjtése nem része az akkreditált kérelem/pályázatkezelési folyamatnak, az a tervezési fázishoz tartozik, az IH koordinálásával valósulhat meg. A projekt gyűjtés tényleges célja olyan kidolgozottságú célterületek meghatározása, amelyeknek megfelelő kérelem/pályázatkezelési folyamata nem csupán egy részpontszámot ér, hanem jogosultsági kritérium súlyú szemponttá válik.

A célterületek (HPME katalógus) megfogalmazásában a HACS-ok szabadságfoka nagy, a HVS, valamint az uniós és hazai jogszabályok adta keretek között.

A HACS-ok említett szabad döntési kompetenciája jelenleg az alábbi elemeken keresztül valósulhat meg, melyeket jogszabály biztosít számukra:

- Támogatási célok szabad megfogalmazása (HVS-HPME);
- A támogatottak körének és a támogatás feltételeinek meghatározása;
- Kiválasztási kritériumok definiálása, ez alapján kiválasztás;
- Keret-allokáláson keresztüli szabad forrásgazdálkodás és kiválasztás;
- Pontozási szempontok meghatározása;
- Pontszámok szerint kialakított rangsor alapján a támogatottak meghatározása.

A célterületnek tartalmaznia kell objektív módon az elérendő általános és specifikus célokat, így minden egyes pályázat esetén megállapítható a célterületnek és ez által a HVS-nek történő megfelelés. A megfelelés jogosultsági kritérium, amely vizsgálható az adminisztratív ellenőrzés elején és eldönthető, hogy alkalmas-e a pályázat további ügyintézésre.

A célterületek egységes minőségű kidolgozása, valamint azok IH általi ellenőrzése és jóváhagyása magas fokú koordinációt igényel. A hatékonyság érdekében a célterületek tervezése az IIER nyújtotta jelenlegi keretek továbbfejlesztésével is történhet, ezzel is biztosítva a nyomon követhetőséget és a megfelelő dokumentáltságot. Minden HACS, valamint az IH is rendelkezik IIER hozzáféréssel, így az elkészült célterületek papír alapú dokumentálás és fájlok küldése nélkül felülvizsgálhatóak, illetve dokumentáltan kérhető az esetleges átdolgozás vagy jóváhagyás.

2. Az elektronikus úton előállított célterületekből meghatározott formátumú (pl. pdf, doc, html) felhívások generálhatóak, valamint a megadott adatok (pl. intenzitás, jogosult települések stb.) felhasználhatóak a szoftveren keresztül számításokhoz, keresztellenőrzésekhez.

Ebben a szakaszban a HACS-ok szabadon alakíthatják ki a célok, valamint a célterületek objektív, de mégis helyi sajátosságokat tükröző kritériumait. Ennek során azonban figyelemmel kell lenni az alábbi ECA audit megállapításokra.

- A stratégiák nem jelezték, hogyan járulnak hozzá az UMVP célkitűzéseikhez;
- Stratégiai szintű célokat olyan röviden és általánosságban fogalmazták meg, hogy azok nem tekinthetők az elérni kívánt eredmények és hatások specifikus, mérhető, elérhető és időkorláttal (SMART) rendelkező megfogalmazásának,
- Ha az akciócsoport már a stratégia kidolgozásának fázisában eldönti, kik lesznek a projektek kedvezményezettjei, az leértékeli a későbbi projekt kiválasztási eljárást és megkérdőjelezi a méltányos és átlátható eljárások biztosítását a projekt kiválasztási folyamatba épített biztosítékokat;
- Egyes akciócsoportok végrehajtási tervei nem tartalmazták a multiszektorális megközelítést, az innovációt és az együttműködést.

Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a HVS jelenlegi formájában kommunikációs eszközként nem alkalmazható, mivel az ügyfelek számára nehezen értelmezhető és érthető.

Javaslat

Ki kell dolgozni a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák kötelező felülvizsgálatával egybekötött kötelezően végzendő helyi szintű projekt ötlet-gyűjtés eljárásrendjét. A célterületek objektív kritériumoknak megfelelő megfogalmazásához részletes módszertani útmutatók elkészítése, a célterületek kidolgozása IH és MVH részvétellel, mely figyelembe veszi a rendelkezésre álló kereteket. CMEF (EU monitoring és értékelési) szempontok beépítése (pl.

formanyomtatványok, HACS adatszolgáltatás alkalmassá tétele „automatikus” adatszolgáltatásra) szükséges.

Az így kidolgozott, objektív kritériumokat tartalmazó és helyi igényeket tükröző célterületek a HACS pályázati felhívás és a HACS által a HVS-nek való megfelelésre vonatkozó döntés alapjai. A hatékonyság érdekében a célterületek tervezése az IIER nyújtotta jelenlegi keretek továbbfejlesztésével kell megoldani.

LEADER PÁLYÁZATOK BENYÚJTÁSA

Háttér

Az elektronikus beadás lehetőségét célszerű kötelezővé tenni a LEADER kérelmek esetében is. A beépített ellenőrzéseket tartalmazó webes felület (IIER elektronikus felület) alkalmazásával a hibás pályázatok száma és ezáltal a bíráló erőforrásigénye is jelentősen csökkenthető, továbbá az ügyfeleknek lehetősége nyílik bizonyos nagymennyiségű adatkör meghatározott forrásból történő importálására (pl. ÉNGY tételek). A pályázatok fogadásával járó adminisztratív leterheltség is jelentősen csökken, hiszen ebben az esetben nincs manuális iktatás, érkeztetés, rögzítés, szkennelés. Pályázatok benyújtása kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül javasolt.

A horizontális feltételek megjelentetését követően az egyes célterületeket HACS-ok által ütemezetten, az egyes fejlesztési célokat egymásra építve célszerű indítani. Az egyes benyújtási időszakok előtt meg kell jelentetni a feltételrendszert, ezzel időt biztosítva az ügyfeleknek a pályázat alapos elkészítésére valamint az intézményrendszernek a felkészülésre. Egyértelmű cél az eljárási idő jelenleginek a felére csökkentése.

A végrehajtás tervezhetőségének és kiszámíthatóságának további alapfeltétele a feltételrendszer pontos meghatározása. Az eljárásrendek kialakítása, az azt támogató informatikai eszközök fejlesztése és a végrehajtásban közreműködők (apparátus) oktatása fontos kapcsolódó feladatok.

Javaslat

Egyértelmű cél az eljárási idő jelenleginek a felére csökkentése. Meg kell alkotni egy horizontális LEADER rendeletet és közzé kell tenni HACS-onkénti pályázati felhívást az adott benyújtási időszakban meghirdetendő célterületekről. Megfelelő felkészülési idő biztosítása mellett a célterületeket az egyes benyújtási időszakok között ütemezni szükséges és annak megfelelően kell beindítani, elkerülve az egyidejű nagy leterheltséget és csúszást. El kell készíteni az elektronikus benyújtást szolgáló felületet, illetve a benyújtást szolgáló útmutatókat. Alapvető cél a benyújtás egyszerűsítése.

A LEADER KÉRELEMKEZELÉS

Háttér

A HACS bevonása a LEADER kérelemkezelési eljárásba a 1975/2006/EK rendelet 33. cikke szerint hivatalos delegálás keretében lehetséges. A LEADER végrehajtás eddigi tapasztalatai alapján, egyes HACS-ok megfelelő hatékonysággal végzik a kérelemkezeléshez kapcsolódó delegált feladatok ellátását, míg más HACS-ok esetében ez nem állapítható meg.

Az ügyfelek érdekei, valamint a hatékony vidékfejlesztés érdekében célszerű a HACS-ok teljesítményéhez mérten a delegálási szerződések felülvizsgálata alapján differenciált végrehajtási mechanizmust alkalmazni. Ennek keretében a kérelemkezelésben hatékony HACS-ok folytathassák a delegált feladatok ellátását, míg más HACS-októl a kérelemkezeléshez kapcsolódó feladat ellátást az MVH saját hatáskörébe vonhatja vissza. Annak megítélése nem egységes, hogy az ellátott feladatok mennyisége, köre a jogszabályban jelenleg meghatározott működési támogatás kérdéskörét (arányát és mélységét) mennyiben érinti.

Az ebben való differenciálásra lehetőséget ad a 1974/2006/EK rendelet, mely a HVK, illetve HACS működési támogatás maximális arányait határozza csak meg (15%, ill. 20%) a helyi fejlesztési stratégiával kapcsolatos összes közkiadás vonatkozásában.

További fontos szempont, hogy minden opció esetében biztosítani kell a 1698/2005/EK rendelet 61. cikk szerint a stratégia kidolgozására és megvalósítására vonatkozó döntéshozatali jogkört, illetve a 62. cikk (4) bekezdése szerint azt, hogy a stratégia keretében finanszírozandó projekteket a helyi akciócsoportok választhassák ki.

A LEADER jellegű fejlesztések több tengely prioritásait célzó, rugalmasabb megközelítését tükrözze a kérelemkezelés rendszere, a jogszabályi háttér is.

A nagy időigényű feladatok között kell felsorolni a HACS-ok általi érkeztetésben a dokumentumok szkennelését (4 óra/pályázat), valamint a HACS munkaszervezet vezetők általi mintavételes felülvizsgálatot. A hiánypótlások elhúzódása a Ket 51.§ (2) szabályának alkalmazása miatt, valamint a regionális és központi állásfoglalások csúszása a jogszabályokból fakadó ellentmondások vagy szabályozási hiány miatt. A felmerülő IIER problémák javításának elhúzódása a nagy mennyiségű, egy időben indult jogcím kérelmek feldolgozása miatt további problémákat okoz.

Az elektronikus beadás következtében nem lesz manuális érkeztetés, iktatás, rögzítés, a pályázat a benyújtáskor automatikusan betöltésre kerül az IIER-be.

A HACS ügyintézője az IIER-ben elvégzi a jogosultság vizsgálatot, melynek során értékeli a célterületnek történő megfelelést, nem megfelelés esetén a pályázat elutasításra kerül. A HVS illeszkedés hiánya alapján történő elutasítást a MVH hagyja jóvá.

A folyamatból elhagyásra kerül a munkaszervezet vezető által végzett A3 ügyintézés és az előzetes IH rangsor, illetve a hiánypótlások szigorúbb szabályozásával csökkenthető az ebből eredő késedelem. Az IIER fejlesztése elengedhetetlen a hatékony kérelemkezeléshez.

Elvárás, hogy évente két pályázati időszak megnyitására kerüljön sor, ahol a pályázat benyújtásától (ténylegesen a pályázati időszak lezárásától) a támogatási (nem kifizetési!) döntés ügyfél számára történő megküldéséig legfeljebb 25 hét telhet el. Egyértelmű elvárás tehát a jelenlegi pályázat kezelési időszak hosszának megfelelése.

További fontos szempont, hogy a HACS-ok alapvető feladata a terület ösztönzése. A kérelemkezeléshez kapcsolódó feladatok és az ösztönzési feladatok ellátása közötti humán

erőforrás megosztás nem történhet ez utóbbi hátrányára. Ennek megfelelően azon HACs-ok esetében is, ahol a kérelemkezeléshez kapcsolódó feladat delegálása megmarad, célszerű annak megfontolása, hogy ez a HVS megfelelésének ellenőrzésére korlátozódjon. Ebben az esetben a formai és egyéb adminisztratív ellenőrzéseket az MVH végezne.

Általános, mindkét opcióban jelentkező feladat - egyebek mellett - a folyamat részletes specifikálása, az IIER szoftvermódosítás, illetve a delegálási szerződések felülvizsgálata. Célszerű a kiválasztási kritériumokat, célterületeket minél objektívebben, körültekintően szabályozni, hogy a jövőben a korábbi rendszerben előforduló, a HVS céljainak nem megfelelő javaslatok biztonsággal kiszűrhetőek legyenek. Mindkét opcióban vizsgálni kell annak lehetőségét, hogy a HACs-ok dönthessenek az egyenlő pontszámú pályázatok közötti sorrendről.

Javaslat

Biztosítani kell a 1698/2005/EK rendelet 61. cikk szerint a stratégia kidolgozására és megvalósítására vonatkozó döntéshozatali jogkört, illetve a 62. cikk (4) bekezdése szerint, hogy a stratégia keretében finanszírozandó projekteket a helyi akciócsoportok választhassák ki. Ennek érdekében a HACs döntéshozó testülete előzetes szűrést végez a beadott pályázatokon.

A kérelemkezelés (pályázatok kezelése) 2007. évi XVII. törvény keretein belül valósul meg, annak célszerű módosításaival. A delegált feladat ellátó és azokat nem ellátó HACs-ok szerepe eltérő. Az opció megvalósításának alapfeltétele a delegálási szerződések teljesítésének értékelése, a szerződések felülvizsgálata. Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a HACs-ok a pályázatok előre meghatározott szempontok szerinti utólagos vizsgálata alapján (pl. projektek egymáshoz viszonyított hatékonysága, társadalmi gazdasági hasznossága) dönthessenek az egyenlő pontszámú pályázatok közötti prioritizálásról.

- a) A delegált feladatot ellátó HACs-ok az e-érkeztetés és iktatás után előzetes projektszűrést, jogosultság vizsgálatot (HVS megfelelés, kiválasztási kritériumok), adminisztratív ellenőrzést, hiánypótlást, értékelést és így pontozást is végeznek. Az MVH feladata az e-érkeztetés és iktatás, az elutasítások felülvizsgálata, a folyamatba épített felülvizsgálat és az igazgatói jóváhagyás. A HACs előzetes HACs rangsort állít fel, illetve forrást allokál. Az IH forrásallokációs bizottsága véglegesíti a rangsorokat. Ezt követi a támogatási szerződés megkötése a pályázóval vagy a jelenlegi határozatok kiegészítése.
- b) A delegált feladatot nem ellátó HACs területéről beérkező pályázatok érkeztetését, iktatását, és egyéb részfeladatokat egészen az előzetes HACs rangsor felállításáig az MVH végzi. Az előzetes projekt szűrés ebben az esetben is a HACs döntéshozó testülete végzi. Ebben az esetben gondoskodni kell arról, hogy érvényesüljön a 1698/2005/EK rendelet 62. cikk (4) bekezdése a HACs általi projekt kiválasztásról. A HACs a jogosultság vizsgálat és egyéb adminisztratív ellenőrzések után előzetes HACs rangsort állít fel, illetve forrást allokál. Az IH forrásallokációs bizottsága véglegesíti a rangsorokat. Ezt követi a támogatási szerződés megkötése a pályázóval vagy a jelenlegi határozatok kiegészítése.

A delegált feladatot el nem látó HACs-ok a működés finanszírozásának átcsoportosításra (mérték és újraosztás) javaslatot kell kidolgozni.

ÖSSZEFÉRHETLENSÉG SZABÁLYOZÁSA

Háttér

A HACS-oknak a helyi vidékfejlesztési stratégiájuk meghatározása és megvalósítása legfontosabb feladatuk. Az ezzel kapcsolatos tevékenységek alapvetően 1698/2005/EK rendelet 61-65 cikkében meghatározottak alapján határozhatóak meg.

A tevékenységük alapvetően 3 fő területre osztható:

1. Fejlesztés, tervezés, helyi társadalom mozgósítása (1698/2005/EK) (helyi fejlesztési stratégia kidolgozása, megvalósítása, a stratégia multiszektorális jellegű tervezése, végrehajtása, a helyi gazdaság ágazatai, -szereplői, -projektjei közötti kölcsönhatás elősegítése, erősítése, innovatív megközelítések ösztönzése, együttműködések, hálózatépítés ösztönzése, megvalósítása)
2. 1975/2006/EK rendeletben meghatározott adminisztratív ellenőrzési jogkör (hivatalos megbízás keretében) – ezek a mostani ún. MVH delegált, vagy közreműködő kifizető ügynökségi feladatok (pályázati ügyvitel, kifizetési kérelem ügyvitel, ezekhez kapcsolódó helyszíni szemlézés)
3. Folyamatos működés, jogszabályi feltételeknek való megfelelés, illetve önadminisztráció

A jelenlegi túlbürokratizált rendszerben a 2. és 3. fő tevékenységi terület a HACS-ok szinte teljes kapacitását felemésztí.

Tovább bonyolítja a helyi akciócsoporthoz, hogy a munkaszervezeti feladatköröket úgy kell megosztaniuk, hogy a bírálatban közreműködő munkatársak nem vehetnek részt a tanácsadási folyamatban összeférhetlenségi szabályok miatt. Ezért van olyan akciócsoporthoz, ahol a teljes munkaerő kapacitása a 2. és 3. tevékenységi területre csoportosul. Ezáltal a vidékfejlesztési stratégia támogató jellegű tevékenységei nem megvalósíthatóak.

Ahhoz, hogy egy HACS az összeférhetlenségi és az egyéb, jelenleg érvényben lévő eljárásrendi kötelezettségeinek minimálisan eleget tegyen az alábbi munkaköröket betöltő munkatársakkal kell rendelkeznie:

- Középfokú ügyintéző: rögzítés, iktatás (minimum 1 fő);
- Felsőfokú ügyintéző: A1, A2, elláthatja a helyszíni szemlézést is (minimum 2 fő);
- Szakmai vezető: A3

Fenti munkaköröket a 2. tevékenységi terület, a delegált, közreműködő szervezeti feladatok miatt kell fenntartani.

- Tanácsadó: 1 fő

Minimum 1 fő tanácsadói munkakört az IH és az akciócsoporthoz miatti feladatellátásra kell fenntartani.

Az akciócsoporthoz méretükből adódó anyagi lehetőségeik szerint, a kérelmek (pályázatok) számától és egyéb, a stratégiájuk megvalósításával kapcsolatos támogató tevékenységük kiterjedtségétől függően alkalmazhatnak további munkatársakat. Vannak azonban olyan akciócsoporthoz is, ahol csupán 2-3 fő munkatárs dolgozik a munkaszervezetben, ezek egy része folyamatosan nem tesz eleget a jogszabályi előírásoknak.

A jelenlegi bürokratikus eljárás új alapokra helyezésével olyan pályáztatási rendszert kell kialakítani, ami annak érdekében egyszerűsíti az adminisztratív elvárásokat, hogy az EU-s

jogszabályok szerint, a lehető legjobban ki tudjuk használni a helyi akciócsoportok szakmai kapacitását a vidéki területeken lévő gazdasági, köz- és magánszférabeli partnerségek erősítésére, a vidék versenyképességének erősítésére.

A fentieknek megfelelő folyamat kialakításához az alábbiak figyelembevétele is indokolt:

- Folyamatban van a III. tengely 2. körének bírálata, amely hamarosan abba a fázisba ér, hogy pontosan láthatóvá válnak a lekötött források, azaz a fejlesztésekre még rendelkezésre álló összegek. Ez alapján jól összesíthető a gazdaságfejlesztési, szolgáltatásfejlesztési források aránya is, s ezen információk birtokában célszerű mérlegelni, hogy a következő pályázati időszakban kerüljenek-e külön meghirdetésre ezek a jogcímek.
- Jelenleg van folyamatban a program hivatalos félidős értékelése, amely során - vélhetően - további módosítási javaslatok is megfogalmazásra kerülnek, a rendszer (tovább)fejlesztésénél ezeket a tapasztalatokat is figyelembe kell venni.

Javaslat

Az összeférhetlenség problémakörének feloldásaként tisztázni kell a „tanácsadás” szó jelentését, mert értelmezésünk alapján kizárólag a pályázat összeállítása, azaz a pályázatiírásban történő részvételre vonatkoznak az összeférhetlenségi előírások. A HACS munkatársai bármikor adhatnának általános felvilágosítást a támogatási lehetőségekről és feltételekről, valamint a kitöltési tudnivalókról.

A HACS valós döntési jogkörének biztosítása minimálisan az alábbiak EU-s irányelvek betartásával lehetséges:

- HVS elkészítése, megvalósítása, folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata;
- Projekt kiválasztási kritériumok meghatározása;
- Bírálati szempontok meghatározásának joga;
- HACS döntőbizottság általi valós projektkiválasztás - szakmai alapokon nyugvó szabad mérlegelési jogkörrel.

KIS ÉRTÉKŰ PROJEKTEKRE VONATKOZÓ SPECIÁLIS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

Háttér

A helyi LEADER stratégiák megvalósítása során találkozhatunk olyan kis értékű projektekkel, melyek esetében a nagyobb beruházásoknál alkalmazott, bonyolult eljárási szabályok alkalmazása nem indokolt. Ezeknél az ügyviteli eljárás költsége adott esetben magasabb lehet a kifizetett támogatásnál, illetve az eljárás ideje is indokolatlanul hosszú. Ezek közé tartozhatnak egyes kis értékű beszerzések, rendezvények, képzési pályázatok.

A HACS-ok számára felkínálható a sorrendiség elvének alkalmazási lehetősége, mint választható opció. Ebben az esetben az így kialakított célterület esetében nincsenek pontozási szempontok, csak jól definiált jogosultsági kritériumok, így amíg a rendelkezésre álló keret tart addig minden jogosult pályázat jóváhagyásra kerül. A pályázatok sorrendjét a benyújtás sorrendje határozza meg, ami webes beadás esetén másodpercre pontos sorrendet ad. Jellemzően kis értékű, azonos célra irányuló beruházásoknál, fejlesztéseknél, beszerzéseknél

alkalmazható hatékonyan. Meg kell vizsgálni a sorrendiségi elv és a HACS döntési lehetőség együttes alkalmazásának lehetőségét, illetve azt, hogy az elv alkalmazása mennyiben elégíti ki a 1698/2005/EK HACS projekt kiválasztásra vonatkozó előírást.

Árajánlatok bekérése helyett alkalmazhatóak átalány költségek, ha az adott beruházás értéke előzetesen jól és pontosan meghatározható.

Speciális szabályokat kell megállapítani minimálisan a LEADER rendezvény és képzés típusú célterületekre is.

Javaslat

Speciális szabályok beépítése a hazai jogszabályokba (vonatkozó jogcímrendeletek, LEADER rendelet). A célterületek tervezése során a speciális szabályok alkalmazhatóságát egyértelművé kell tenni és fokozottan kell ellenőrizni. Meg kell vizsgálni, hogy mely LEADER jogcímek esetén milyen feltételekkel alkalmazhatóak a fent vázolt speciális eljárási szabályok. Ezen esetekben meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a HACS döntéshozó testülete az értékhatárt el nem érő pályázatok esetében egyszerű eljárással tudjon dönteni.

A HACS-OK ALAPVETŐ TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEINEK ERŐSÍTÉSE

Háttér

A HACS-ok tevékenysége jelenleg alapvetően 3 fő területre terjed ki:

1. HVS tervezés, fejlesztés, területen lévők ösztönzése;
2. Adminisztratív ellenőrzés – delegált feladatellátás keretében;
3. Önadminisztráció

A 2. és 3. tevékenységi terület jelenleg túl nagy (humán) kapacitást köt le, ebből kifolyólag az 1. tevékenységi terület ellátása kevésbé hatékony.

Javasolt ennek erősítése a LEADER-szerű programozás, hosszú távú megvalósíthatóság, fenntarthatóság, a vidéki területeken élők, vállalkozók összefogásának és tartós együttműködésének, a magyarországi vidéki területek életminőségének javítása érdekében.

Javaslat

Módosítani kell a szabályozási rendszert, a képzési rendszer kialakítása keretében elsődleges hangsúlyt kell fektetni az alábbi tevékenységi területekre:

- HVS megvalósítása előre lefektetett elvek, tiszta feltételek mellett. A tevékenység ellátás rendszeres szakmai egyeztetés, segítségnyújtás mellett történjen.
- A vidék fejlesztését célzó más, a LEADER program szempontjából kiegészítő forrásnak számító EU-s pályázatok HACS szintű előkészítése, megvalósítása, ennek ösztönzése, támogatása.
- Egyedi projektek mellett közösségi kezdeményezések, hálózatépítés, újszerű, innovatív programok, projektek generálása, erősítése, a HACS gesztorságával is.
- A lefedett térség közösségeinek, belső piacának, társadalmi, gazdasági kohéziójának erősítése, együttműködő hálózatok kialakítása, helyi identitástudat erősítése, életminőség javítása.

- Nemzeti- és nemzetközi kapcsolatok építése, tapasztalatok hasznosítása, közvetítése a közösség tagjai felé.
- Olyan programok közösségi célú elindítása, amelyek a teljes lefedett vidéki terület közösségi aktivitását, versenyképességét erősítik.
- A vidék értékeire, az innovativitásra koncentráló non-formális szemléletformáló programok, képzések szervezése.
- Közösségi megjelenés szervezése, térség- és településmarketing erősítése.
- Folyamatos tanácsadás, az ügyfelek projektjei megvalósulásának segítése.
- Vidék és területfejlesztési projektek menedzsmentje.
- Monitoring – megvalósuló és megvalósult projektek nyomon követése.
- Hatékony önértékelés, ami hozzásegít a helyi rendszer folyamatos korrekációjához, az érdekek egyeztetéséhez és a helyi közösség fejlesztéséhez.

LEADER JOGCÍMEK VÁLTOZTATÁSAI, A NEMZETKÖZI ÉS TÉRSÉGEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉSI JOGCÍM VÉGREHAJTÁSI RENDJÉNEK ÁTALAKÍTÁSA

Háttér

Az 1698/2005/EK rendelet a LEADER tengelyes támogatáson belül külön említi a területek közötti és a transznacionális együttműködési projektek támogatását. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) IV. tengely számára meghatározott források szerint a LEADER együttműködési projektek megvalósítására külön forrás szerepel, melyet a jelenlegi végrehajtásban a HVS keretében allokálható forrásként alkalmaznak. Az együttműködési jogcímek végrehajtásának tapasztalatai azt mutatják, hogy célszerű lenne - legalább részben - központilag szabályozni ezen projektek kiválasztását. Erre alapot adhat több tagország hatékony, központi kiválasztást alkalmazó eljárása, egyes esetekben az MNVH bevonásával, más esetekben a 1974/2006/EK rendelet 39. cikk (4) alapján, mely szerint lehetőség van központi (IH) projekt kiválasztásra is, amennyiben a nemzetközi együttműködési projektek nem szerepelnek a 1698/2005/EK 62. cikk (4) szerinti helyi fejlesztési stratégiában.

A jelenlegi végrehajtási eljárás átalakításának szükségességét támasztják alá az alábbi problémák is.

Az útmutatók, formanyomtatványok nem közérthetőek. Jelenleg még hiányos az együttműködések hatékony ösztönzése, a képzések, a fórumok, a gyakorlati tapasztalatok megosztása. A nemzeti-, nemzetközi tapasztalatszerzéssel, projekt előkészítéssel kapcsolatos tanulmányutakat jelenleg a működési költségek terhére tudják biztosítani a HACS-ok, ami nem hatékony költség felhasználáshoz vezet. EU-szintű, több tagországot felölelő, nagy projektekből való részvétel a jelenlegi, nemzetközi projektekre a HACS-oknál rendelkezésre álló összegekből nem lehetséges.

A nemzeti-, nemzetközi együttműködések területén alapvetően háromféle típusú projektre kell felkészülni:

1. Nemzeti, nemzetközi együttműködési projekt kidolgozását szolgáló előkészítő látogatások, más HACS-ok projektjeinek, munkájának megismerését szolgáló tanulmányutak;
2. Nemzeti, nemzetközi együttműködési projektek előkészítése és megvalósítása;
3. Nagyobb, nemzeti-, nemzetközi együttműködést szolgáló projektek tervező előkészítése és megvalósítása.

Az alábbi opciókra egységesen vonatkoznak az itt felsorolt alapkövetelmények: projekt javaslatok minőségi ellenőrzése, a HACS koordináló részvételének lehetővé tétele, az EU felületre történő feltöltés (nemzetközi projektek esetében), tanulmányutak, projekt előkészítő látogatások, és nagy EU projektekben való részvétel lehetőségének biztosítása központi forrásból, a központi tanácsadó, finanszírozó és együttműködéseket ösztönző szerep erősítése.

Mindkét opció esetében fel kell mérni az együttműködésekre vonatkozó érvényes kötelezettség vállalások mértékét. Meg kell határozni mozgósítható forrás mértékét a jövőbeni LEADER együttműködések megvalósítására. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program a térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítására, 1698/2005/EK rendelet 63 b) cikke szerint, a 421-es intézkedés kód alatt összesen 27.235.569 Euro közkiadást allokált. Az alábbi opciókkal kapcsolatos döntések a forrásallokációt, így a 147/2007 FVM rendelet módosítását is érintik. Az együttműködésre vonatkozó végrehajtási rend átalakításánál figyelembe kell venni a 1974/2006/EK rendelet 38-39. cikkeinek rendelkezéseit is.

Javaslat

Az együttműködés teljesen központi jogcímmé kell tenni, a HVS-ben „csak” a helyi sajtósságok, igények leképezése valósulhat meg forrásallokáció nélkül.

Feladat a nemzetközi együttműködés jogcím „kivétele” a HVS-ből (tematikus szint megtartása, de a források központivá tétele!), a központi humán erőforrás igény felmérése és biztosítása a megnövekedett központi koordinációs igény miatt, a központi tanácsadó, finanszírozó, koordináló szerep erősítése, a LEADER rendelet módosítása, szükség szerint új „LEADER együttműködés” rendelet, valamint új eljárásrendek és útmutatók elkészítése.

A TERV, TANULMÁNY, MINT ÖNÁLLÓ JOGCÍM MEGTARTÁSÁNAK FELTÉTELEI

Háttér

Jelentős eljárásrendi problémát okoz a tervek és tanulmányok elbírálásának objektív szabályozása. Tapasztalható, hogy a benyújtott dokumentumok nem egységes szerkezetűek, felépítésük és szakmai színvonaluk is eltérő. Egyes esetekben kérdéses a terv, illetve tanulmány összeegyeztethetősége az eredeti uniós, hazai vagy helyi célkitűzésekkel.

A dokumentumok elbírálása azonban nagy szakértelmet igényel még akkor is, ha a bírálathoz objektív értékelő rendszer áll rendelkezésre. E szabályozás jelenleg nem áll rendelkezésre.

Javaslat

Ki kell dolgozni a terv, tanulmány, mint önálló jogcím elbírásának feltételeit az MVH-tól független, az Irányító Hatóság által jóváhagyott szakértői bírálati rendszerben, mely a rendszer működtetésére a VKSZI-t kell felkérni.

KÉPZÉSEK, AZ ÚJ RENDSZER SZEREPLŐINEK FELKÉSZÍTÉSE

Háttér

A jelenlegi LEADER végrehajtás rendszerében tapasztalható legtöbb probléma alapvetően rendszerszervezési jellegű, politikai ráhatásból, a folyamatosan sürgető időbeli korlátokból eredeztethető. A problémák nagy része új rendszer létrehozásával, valamint ehhez kapcsolódóan a rendszer szereplőinek képzésével és mentorállással kezelhető.

A képzés meglehetősen széles témakörén belül kell figyelembe venni többek között a HACS-ok szakmai teljesítménye közötti jelentős eltéréseket, a szakmai teljesítményhez és a fejlesztési források felhasználásához képest aránytalan túlköltekezést az egyes HACS-oknál, illetve a HVS-ek minőségének javításának szempontjait. További problémaként említendő, hogy az MVH gyakorlatában az eljárásrendekben előírtak értelmezése, alkalmazásának gyakorlata kirendeltségenként és ügyintézőnként is eltérő lehet, melyet a jogszabályok egységes értelmezésével egyszerű, egyértelmű útmutatókkal, egyeztetésekkel lehet kezelni.

Általánosságban a fenti problémák, kihívások egy képzési rendszer keretében oldhatók meg, a korábban ad hoc módon lebonyolított, speciális igények alapján összeállított egyedi képzések helyett. Ez biztosíthatja, hogy az IH munkatársak felkészültsége a folyamatos szakmai segítségnyújtáshoz megfelelő legyen.

A fenti problémák többsége képzési, mentorállási, visszacsatolási rendszer kiépítésével, hatékony működtetésével javítható.

A képzési rendszer képzéseinek minimális irányai:

1. HVS: Legjobb gyakorlatok nemzetközi, nemzeti területen, helyi kezdeményezések erősítése, partnerség építés gyakorlati módszerei, HVS tervezés, felülvizsgálat, Új Széchenyi Terv, klímaváltozás, megújuló energia, innováció, K+F eredmények alkalmazása a vidékfejlesztésben;
2. MVH által delegált feladatellátás: Jogszabályalkotás, eljárásrendek, közlemények, pályázati folyamat, építőipari-, pénzügyi ismeretek, bírálati szempontrendszer meghatározásának gyakorlati szempontjai, döntéshozó testület képzése, stb.;
3. Folyamatos működtetés, jogszabályi feltételeknek való megfelelés: Beszámoló készítés, könyvelés, önértékelés, non-profit menedzsment, humán erőforrás menedzsment, munkavédelem, munkaügy.

A mentorálás a képzések gyakorlati alkalmazásának hatékonyságát, az IH, MVH, VKSZI és HACS-ok közötti információáramlás erősítését szolgálhatja. Ráépíthető egyfajta visszacsatolási módszer is, amely jelenleg teljesen hiányzik.

A visszacsatolási rendszer az IH, MVH, HACS, VKSZI, Ügyfél szintek közötti hatékonyabb kommunikációt szolgálja. Alapvetően éves és rendszerbe épített, valamint folyamatos visszacsatolást kell lehetővé tenni, átlátható, strukturált módon.

Javaslat:

A képzési rendszer működtetője a VKSZI, míg a képzési igények és struktúra meghatározásában a rendszer minden szereplőjének van feladata.

Az MVH képzések a rendszeren kívül, de a többi képzéssel összehangolt, szükség szerinti ütemezésben, azonban az MVH működtetésében kerülnek megrendezésre.

Feladat a képzési, mentorálási, visszacsatolási rendszer igények meghatározása a LEADER rendszer átalakítás minden elemére vonatkozóan az IH, MVH, HACS, VKSZI, és ügyfél igények és eddigi végrehajtási tapasztalatok figyelembe vételével. Ez a részfeladat kapcsolódik a LEADER átalakítás társadalmi vitájához.

Képzési, mentorálási, visszacsatolási rendszer tervének, ütemezésének elkészítése, a rendszer kialakítása, és működtetése a VKSZI bevonásával. Kivétel ez alól az MVH által megjelölt delegált feladatellátáshoz kapcsolódó képzés.

